

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een negatieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Arts in het productdesign (master) van de Katholieke Hogeschool Limburg**

datum	1. Inleiding
28 november 2012	Bij brief van 21 mei 2012 heeft het instellingsbestuur van de Katholieke Hogeschool Limburg te Hasselt een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Master of Arts in het productdesign (master). Deze aanvraag is ontvangen op 21 mei 2012 en ontvankelijk verklaard op 27 september 2012.
onderwerp	
Accreditatierapport en -besluit (000734)	
bijlage	
2	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (Vlhora).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Peter Vink (Voorzitter en domeindeskundige) hoogleraar aan de faculteit Industrieel Ontwerpen van de TU-Delft en leider van het onderzoeksinstituut "duurzame arbeidsproductiviteit";

Leden:

- Ivan D'haese (onderwijsdeskundige) stafmedewerker onderwijsontwikkeling en - vernieuwing Hogeschool Gent en voorheen ook commissielid in de visitatiecommissies voor de opleidingen PBA Toegepaste architectuur en PBA Hotelmanagement;
- Lise Coirier (Domeindeskundige) manager Rouge Design, een uitgeverij van vaktijdschriften als TL Magazine – Textile / Trends & Living - Shaping Tomorrow en voorzitter Pro Materia een Creative Design Consultancy Agency.;
- Pieter Desmet (Domeindeskundig) hoofddocent aan de Faculteit Industrieel Ontwerpen van de TU-Delft, bestuurder van de International Design & Emotion Society en directeur van het Delft Institute of Positive Design;
- Peter Van de Sijpe (student-lid) behaalde in juni 2010 zijn bachelordiploma grafisch ontwerp aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Gent en thans bezig masteropleiding;

Projectbegeleider en secretaris:

- Filip Lammens (procescoördinator) stafmedewerker VLHORA;
- Thomas Jans (secretaris)extern secretaris VLHORA.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 8, 9 en 10 november 2011. Het visitatierapport dateert van 27 maart 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de Vlhora vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie vindt het positief dat de doelstellingen ambitieus geformuleerd zijn. Uit de doelstellingen spreekt een duidelijke visie, waarin zowel aandacht is voor de artistieke oriëntatie als voor het cliëntgedreven ontwerpen. De doelstellingen zijn vertaald in competenties die via een competentieroutekaart aan opleidingsonderdelen zijn gekoppeld. De competenties voldoen aan de decretale verwachtingen. Alle competenties worden ingedeeld onder 5 kerncompetenties, die de verschillende rollen aangeven. De commissie vindt het positief dat er in de lijst aandacht is voor competenties waarbij de eindgebruiker centraal staat maar constateert dat de lijst vrij algemene elementen bevat die specifiek toegepast kunnen worden op de productdesign. Hierdoor zou de signatuur van de opleiding duidelijker kunnen worden. Volgens de commissie kan het ambitieniveau van de competentielijst ook realistischer geformuleerd worden. Vooral de academische competenties zijn zeer ambitieus geformuleerd. De opleiding beseft dit, maar meent dat de lat zo hoog mogelijk gelegd moet worden. Zij stelt dat niet alle brede en ambitieuze competenties bij iedere student op eenzelfde hoog niveau te realiseren zijn. Studenten zijn vaak sterk in een aantal van de competenties. Een positief gevolg hiervan is volgens de opleiding dat niet elke student met exact hetzelfde profiel afstudeert. De opleiding streeft naar de realisatie van een onderzoekende houding door het inschakelen van onderzoekers in het onderwijs en het aanbieden van onderzoek in het curriculum. Onderzoeksgerichte opleidingsonderdelen worden hiervoor gekoppeld aan praktijkopdrachten. De studenten, de lesgevers en andere stakeholders bleken duidelijk op de hoogte van de doelstellingen en competenties.

De opleiding legt de nadruk op de integratie van de ondersteunende theorievakken in het ontwerpproces, met een sterke nadruk op de gebruiker. De commissie meent dat de integrerende kwaliteit goed gerepresenteerd wordt door de 5 kerncompetenties. De opleiding stelt dat ze zich van andere vergelijkbare opleidingen in Vlaanderen onderscheidt door een contextgerichte focus, met een combinatie van het artistieke en het industriële niveau. De nadruk bij het ontwerpen ligt op de gebruiker en de maatschappelijke relevantie, meer dan op de vraag van de industrie. Hierbij spelen innovatie en duurzaamheid een belangrijke rol. Creativiteit en methodiek, empathie en technische en professionele kennis en kunde zijn kernbegrippen in de visie. Dit resulteert in een breed en uniek profiel en is

Pagina 3 van 15 voor het werkveld erg belangrijk. De commissie bevestigt de aanwezigheid van de unieke opleidingsvisie en positionering en constateert dat ook vertegenwoordigers van het werkveld, de afgestudeerden en de studenten dit erkennen. Deze visie is het resultaat van een brede, internationale consultatie. Het profiel van de opleiding kan volgens de commissie wel beter zichtbaar gemaakt worden in de domeinspecifieke doelstellingen. De opleiding houdt verder rekening met de eisen van het werkveld via de contacten, overleg en deelname aan (inter)nationale platformen.

Programma

Het zelfstandig leren toepassen van onderzoeksvaardigheden gebeurt via 3 studio's. In elke studio wordt een thema aansluitend bij de masterproef onderzocht volgens een specifieke onderzoeks-/ontwerpmethode. Daarnaast introduceerde men een keuzemodule. Tijdens het bezoek hadden deze modules nog niet plaatsgevonden. De studenten gaven aan dat ze in contact komen met docenten die doctoreren en hun onderzoekservaringen delen en dat zij zelf een bijdrage kunnen leveren tot het onderzoek. De commissie meent dat er ingrediënten zijn waardoor de academisering kan slagen. Positief is volgens haar dat de *human-centered* designdoelstellingen terugkomen in de 4 onderzoeksgroepen, waarbinnen studenten opdrachten kunnen doen. Zij stelt wel vast dat er tussen de docenten een groot verschil is in visie omtrent de rol van onderzoek in het onderwijs. Zij stelt daarom voor om een visie te ontwikkelen die door het hele onderwijsteam gedragen wordt. De keuze van de stageplaats gebeurt al op het einde van de bacheloropleiding. Deze keuze moet beantwoorden aan een aantal vooropgestelde criteria. De eigenlijke stage vindt plaats in het begin van de master en duurt 8 weken (sommige studenten verlengen de periode door stage te lopen tijdens de vakantie). De studenten zijn erg positief over de meerwaarde die de stage biedt maar vinden de periode te kort. Ook afgestudeerden verkiezen een langere stage en het werkveld meent dat de studenten niet altijd een grote bijdrage kunnen leveren ze kunnen immers hun eindwerk niet in het bedrijf doen en de opleiding is zo breed dat er niet te veel aandacht kan besteed worden aan professionele vaardigheden. Het werkveld stelt wel dat de stage belangrijk is om voeling met de professionele wereld te creëren. De commissie pleit voor een uitbreiding van de stage(s) binnen het curriculum.

De commissie meent dat de competenties goed vertaald zijn naar de opleidingsonderdelen. De verantwoordelijkheid voor de koppeling ligt bij de docent. De competenties worden opgebouwd aan de hand van een competentieroutekaart waarbij 4 principes worden gehanteerd: integratiegerichtheid, ontwikkelingsgerichtheid, communicatiegerichtheid en beschrijving in kerncompetenties. Gezien de opleiding niet specialiserend wil werken, heeft ze een groot aanbod aan technische en humane wetenschappen en tracht ze op verschillende manieren multidisciplinariteit te stimuleren. Daarnaast wil men ook aan conceptueel onderzoek werken, waarbij lateraal denken, intuïtie en een holistische aanpak centraal worden gesteld. Het autonome, artistieke aspect krijgt een grote rol in de opleiding. Het niveau van de opleidingsonderdelen verschilt volgens de studenten erg naargelang de docent. Recent is er heel wat veranderd en het niveau is in een aantal gevallen al opgetrokken. De studenten pleiten ervoor om het niveau verder te verhogen en de projecten te intensifiëren. Zij zijn ook positief over de nieuwe computerprogramma's. Tijdens het bezoek stelde de commissie een groot enthousiasme, ondernemerschap en veel voornemens vast bij de docenten die betrokken zijn bij internationalisering. De verantwoordelijken stellen met het werkveld, de afgestudeerden en de commissie vast dat de opleiding meer van deze gedachte moet doordrongen worden en dat ze dit moet vertalen naar concrete activiteiten. Het is volgens de commissie aan te bevelen om een grotere

Pagina 4 van 15 groep docenten actief bij internationalisering te betrekken en studenten te stimuleren in hun internationale ambitie.

Het programma kent volgens de commissie een logische opbouw en samenhang. Het curriculum kent een graduele opbouw. Deze opbouw wordt bewaakt door het gebruik van de competentieroutekaart. Via een tabel van volgtijdelijkheid en het formuleren van de vereiste voorkennis wordt de opbouw uitgedrukt in de ECTS-fiches. Er is dus een degelijke verticale samenhang. Een blokkenstructuur werkt ondersteunend op het niveau van de horizontale integratie. Deze structuur werd ingevoerd zodat de studenten korter en intensiever aan bepaalde opdrachten kunnen werken en sluit volgens de opleiding beter aan op de realiteit van het werkveld. Elk academiejaar bestaat uit 4 blokken van ongeveer 6 lesweken en één evaluatieweek, tijdens dewelke projecten gepresenteerd worden aan een jaarjury en geëxposeerd voor medestudenten. De opleiding voorziet niet voor alle theorieonderdelen een vakspecifieke versie. In de toekomst wil ze in de samenwerking met de PHL, de leerlijnen nog strakker doortrekken. Docenten en studenten pleiten voor een betere aansluiting van de algemene theorie op de opleidingsinhoud. De opleidingsspecifieke theorie sluit volgens de studenten wel sterk aan bij de praktijk van het ontwerpen. Studenten pleiten er voor om in het eerste jaar een nog steviger basis aan te leren op het gebied van ontwerpcompetenties en daarop bouwend andere aspecten toe te voegen, zoals sociologie en psychologie. Bij het opstellen van een individueel traject houdt de trajectbegeleider, in samenspraak met de student, rekening met de volgtijdelijkheid en de praktische haalbaarheid. Er worden geen schakelprogramma's aangeboden. De toekenning van EVC's en EVK's gebeurt volgens de regels van de associatie.

De commissie stelt vast dat het programma studeerbaar is. Ze beveelt de opleiding wel aan om een manier te vinden om de studielast beter in kaart te brengen. In het verleden maakte men gebruik van een meetsysteem maar door het klein studentenaantal gaven de resultaten een onbetrouwbaar beeld. Er werd daarom besloten de studielast te bespreken in de focusgesprekken. Studenten stellen dat de studielast meevalt bij het volgen van een goede planning. Het blokkensysteem wordt positief ervaren. Het uitstelgedrag (en bijhorende piekbelasting) wordt vermeden en bovendien wordt de relatief snelle afwisseling van projecten en opdrachten als een pluspunt gezien. Gezien veel studenten er voor kiezen om hun stage te verlengen tijdens de zomervakantie weerspiegelt het aantal studiepunten vaak niet de reële tijdsinvestering.

Er stromen weinig studenten door omdat er nogal wat studenten hun master in een andere opleiding voortzetten of onmiddellijk doorstromen naar het werkveld. De afgestudeerde bachelor kan volgens de opleiding al aan de slag met de professioneel gerichte competenties die hij/zij bezit, maar is nog niet in staat om een kritisch onderbouwde visie op te zetten. Daarin ligt het belang van de masteropleiding. Studenten worden na de bachelor geadviseerd over de doorstroming naar de master. De commissie vindt dit positief.

De opleiding bestaat 120 studiepunten en voldoet hiermee aan de formele eisen voor een master.

De opleiding heeft volgens de commissie een goede mix van didactische werkvormen. Omdat men concepten, producten en producties ontwerpt en hierbij de beleving van de gebruiker centraal stelt, is de didactische aanpak in het programma project- en persoonsgericht. De belangrijkste werkvormen zijn projecten en ateliers, waarbinnen de studenten opdrachten uitvoeren. De studenten zijn niet helemaal tevreden over de feedback

Pagina 5 van 15 over de opdrachten maar stellen sinds kort een verbetering vast. De commissie beveelt aan een vorm te kiezen die voor studenten makkelijker toegankelijk is en duidelijk te wijzen hoe zij aan die feedback kunnen komen. Ook over de invulling van sommige opdrachten zijn studenten minder positief omdat het jaarlijks om dezelfde opdrachten gaat. De commissie beveelt aan om over de studentengroepen heen meer afwisseling te brengen in de opdrachten. De mediatheek bevat volgens de commissie de basiswerken nodig voor de opleiding. De wetenschappelijke onlineartikelen zijn echter enkel toegankelijk via de bibliothecaris. De commissie vraagt dat het aanbod van elektronische tijdschriften uitgebreid en de toegang gemakkelijker wordt. De leermiddelen zijn, net als de werkvormen, opgenomen in de studiegids. Studenten stellen dat het niveau van het materiaal erg verschilt naargelang het opleidingsonderdeel en de commissie stelde vast dat er in de cursussen weinig aandacht is voor informatievaardigheden, zoals de bronvermelding. Ze meent dat aanpassingen nodig zijn om het onderwijs op een academisch niveau te brengen. Volgens de docenten is op dit vlak een inhaalbeweging bezig maar de opleiding beschikt nog niet over een systeem om de kwaliteit van de cursussen te waarborgen. De opleiding beschikt over een elektronisch leerplatform. Het systeem wordt niet intensief gebruikt en de studenten hebben er veel kritiek op omwille van de communicatieproblemen. De interne communicatie blijkt een groot probleem te zijn, aangezien verschillende docenten vaak via verschillende kanalen communiceren en de informatie soms ontbreekt. Ook de alumni geven aan dat communicatie het grootste probleem van de opleiding is. De commissie meent dat één enkel systeem gebruikt zou moeten worden om de communicatie te verbeteren.

De regels voor de examinering zijn vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement en het departementale vademecum. De evaluatievormen en -criteria zijn vastgelegd in de ECTS-fiches. Volgens de commissie is er een goede mix van evaluatievormen. Via transparantie van de evaluatie, het evalueren door multidisciplinaire docententeams en het betrekken van externen in de jury bewaakt de opleiding de kwaliteit van de beoordelingen. De opleiding werkte op het moment van het bezoek aan een evaluatieformulier met de verschillende stappen en criteria. De criteria kunnen gewogen worden door het geven van een factor. De opleiding test dit formulier. De studenten zijn tevreden met de manier van examineren en zijn op de hoogte van de competenties en de manier waarop ieder opleidingsonderdeel beoordeeld wordt. Via een evaluatieformulier worden de studenten op de hoogte gebracht van hun evolutie en het al dan niet behalen van competenties. De beoordeling van de stage gebeurt volgens een duidelijke procedure. Het feit dat de beoordeling van de stagementor formatief aan gewend wordt omschrijft de commissie als 'inventief'.

De masterproef omvat 2 elementen. De artistiek-creatieve component (onderdeel *Works*) die gedocumenteerd wordt in een onderdeel *visions*, waarin visie en persoonlijke stellingname ontwikkeld wordt. De discursief-reflectieve component (scriptie) illustreert het onderzoeks- en ontwikkelingsproces. Zowel qua inhoud, vormgeving en taal zijn regels vastgelegd. De studenten kunnen kiezen tussen een meer industriële benadering en een autonoom-artistieke benadering gericht op *Social Design*. Al in de bacheloropleiding krijgen studenten informatie over de masterproef en wonen ze de voorstellingen van de masterproeven bij. In het eerste masterjaar formuleert de student het onderzoeksvoorstel. Vervolgens wordt de proef via kleine onderzoeken voorbereid in verschillende labs. Dit onderzoeksgedeelte kwam volgens de commissie niet altijd duidelijk naar voren in de gelezen masterproeven. Een scriptiebegeleider en promotor begeleiden bij de verdere uitwerking van de masterproef en daarnaast zijn er elke week gesprekken met het begeleidingsteam. Extra begeleiding kan steeds gevraagd worden. Er wordt geen

Pagina 6 van 15 tweede zit georganiseerd voor de masterproef. Voor de beoordeling worden sjablonen gebruikt met evaluatiecriteria. Een interne jury quoteert voor 60 % en de externe jury bepaalt 40 %. De commissie is positief over de voorbereiding van de masterproef via de drie studio's en de intensieve begeleiding. De studenten moeten volgens haar wel beter worden voorbereid op het formuleren van project- en onderzoeksdoelstellingen. Dit zou moeten leiden naar een veralgemeend hoger niveau van de masterproeven.

Inzet van personeel

De commissie beoordeelt het facet "Eisen professionele en academische gerichtheid" als onvoldoende. Zij stelt vast dat de professionele gerichtheid van de docenten groot is, maar dat de academische gerichtheid op dit moment nog door te weinig docenten gedragen is. In de huidige samenstelling heeft de onderwijsstaf onvoldoende capaciteit om de academische leerdoelen adequaat te implementeren. Het gevolg is dat de behaalde resultaten vooralsnog onvoldoende aansluiten bij de beoogde onderzoekscompetenties. Om dit te verbeteren is aandacht voor het rekruteren van academisch gevormde docenten met onderzoekservaring in een relevant onderzoeksdomein, in coherentie met de vier onderzoeksgroepen nodig. De opleiding is pas recent begonnen met het aantrekken van onderzoekers en de wil om de onderzoekserichtheid te vergroten, is niet even groot bij alle docenten. De opleiding geeft twee redenen voor de late aandacht voor het aanwerven van onderzoekers. Ten eerste bestaat de mogelijkheid voor artistieke docenten om te doctoreren nog maar recent en is er aan de universiteit (die de doctoraten begeleidt) geen pendant in de kunstbeoefening. Ook de vraag naar de eigenheid van artistiek onderzoek is volgens de opleiding niet eenvoudig te beantwoorden. Ten tweede zijn de academiseringsmiddelen onvoldoende om tijdig een goede onderzoeksomgeving uit te bouwen. De opleiding heeft wel een aantal doelstellingen inzake academisering die zij tegen 2013 wenst te realiseren (aanstelling academisch gevormden; vrijstelling personeel voor onderzoek; navorming personeel; streefcijfer 1/3 actieve onderzoekers). In het kader van de associatie wordt ook gewerkt aan een systeem voor het valoriseren van onderzoeksoutput.

De opleiding beschikt over 8,7 VTE verdeeld over 29 OP. De student-docentratio is 6,55. De commissie stelt dat hierdoor een grote begeleiding en interactie mogelijk zijn. Van het OP is 31 % artistiek docent (ook deels buiten de opleiding) en heeft 18 % een onderzoekstaak. Een groot aantal docenten situeert zich in de leeftijdscategorie 50-59 jaar. De uitstroom die hierdoor zal volgen, biedt de opleiding mogelijkheden tot nieuwe aanwervingen. De commissie beveelt aan om de administratieve capaciteit voor de opleiding te verhogen.

De commissie vindt het positief dat er in de opleiding Productdesign een frisse instroom van professioneel en academisch sterke medewerkers is. Het personeel heeft een grote loyaliteit en betrokkenheid bij de opleiding. Het personeelsbeleid wordt vormgegeven op het niveau van de hogeschool en het departement implementeert dit. De docenten gaven aan dat hun taakbelasting normaal is. De opleiding is recent gestart met de coaching van nieuwe docenten. Deze begeleiding is niet inhoudelijk maar onderwijskundig. Recent is men ook gestart met evaluatiegesprekken. Invoering van functioneringsgesprekken wordt in het ZER als een verbeteringspunt genoemd. De commissie stelt vast dat er een ruim budget voor navorming is. Het is volgens haar wel noodzakelijk om een navormingsplan op te stellen dat gericht is op de toekomstige noden en bij de opleidingsvisie past. De interne en externe communicatie moet volgens de commissie verbeterd worden, niet alleen om nieuwe gastsprekers aan te trekken, maar ook om docenten op de hoogte te stellen van informatie die zijn/haar vak overstijgt.

Pagina 7 van 15 De NVAO sluit zich aan bij de motivering en weging van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp 'Inzet van personeel'. Samen met de visitatiecommissie maakt zij een positieve afweging en stelt dat: "de opleiding voldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen voor het onderwerp 'Inzet van personeel' te verhelpen. De commissie beoordeelt het onderwerp 'Inzet van personeel' als voldoende, omdat de kwaliteit en kwantiteit van het personeel voldoende zijn, net als de professionele gerichtheid. De academische kwaliteit is volgens de commissie onvoldoende, maar de opleiding heeft dankzij de verwachte uitstroom van het personeel voldoende mogelijkheden om in de nabije toekomst de aanbeveling van de commissie (rekruteren van personeel met onderzoekservaring) te realiseren en zo de onvoldoende academische kwaliteit weg te werken. De eerste tekenen van deze verbetering zijn ook al zichtbaar. Vijf van de 29 personeelsleden voeren nu wetenschappelijk onderzoek uit en betrekken studenten daarin. De commissie wil er wel voor pleiten dat de opleiding deze ontwikkeling naar een grotere academische gerichtheid daadkrachtig doorzet. Bovendien is het belangrijk om voldoende carrièremogelijkheden te bieden aan de huidige doctoraatsstudenten, zodat de opleiding de investering in deze mensen kan terugverdienen in de vorm van academische competenties in de opleiding."

Om die reden beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp 'Inzet van personeel' dan ook als voldoende.

Voorzieningen

In 2009 betrof de Media & Designacademie een nieuwe campus. Het nieuwe gebouw werd ontworpen, rekening houdend met de eisen en wensen van de verschillende opleidingen. De commissie is positief over deze nieuwbouw, en de functionele en representatieve locatie maar stelt samen met de docenten vast dat activiteiten die concentratie vereisen, door de openheid van de omgeving gestoord kunnen worden. Ze beveelt aan hier een oplossing voor te zoeken. De werkplaatsen zijn volgens de commissie professioneel georganiseerd. Er is volgens haar wel continu aandacht nodig voor moderne apparatuur, zoals 3D-printing, De mediatheek met haar *social space* is volgens de commissie een sterk punt.

De commissie is positief over de studentenbegeleiding maar de informatievoorziening naar de studenten is volgens haar te beperkt. De opleiding heeft een communicatieplan nodig. De visie van de opleiding bepaalt dat de docent studiebegeleider is voor het eigen opleidingsonderdeel. De zorgcoach is het aanspreekpunt voor psychosociale problemen en treedt als studietrajectbegeleider op bij leerproblemen. Studenten kunnen doorverwezen worden naar de sociale dienst van de hogeschool Stuvor, die naast psychosociale en studiebegeleiding ook juridisch-financiële begeleiding aanbiedt. Ook de departementale studiebegeleider geeft begeleiding in leermethoden. De bibliothecaris is ombuds. Studenten zijn positief over de begeleiding bij Erasmusuitwisselingen.

Interne kwaliteitszorg

In 2007 ontwikkelde de hogeschool een beleidsvisie kwaliteitszorg. Op departementaal niveau worden jaarlijks een kwaliteitsplan en prioritaire actieplannen opgesteld. Iedere opleiding dient per jaar prioritaire actieplannen uit te werken, zodat de doelstellingen in 2013 bereikt zijn. De commissie vindt dit positief maar stelt wel vast dat er geen duidelijk toetsbare streefdoelen zijn en beveelt aan deze te formuleren. De opleiding heeft verschillende bevragingen ter beschikking om de kwaliteit van de opleiding te meten. Door de kleine studentengroepen en kleine respons kunnen methodologisch vraagtekens geplaatst worden bij de betrouwbaarheid van de bevindingen. Daarom wordt er zo veel mogelijk gestreefd naar kwalitatieve aanvulling (bvb. focusgroepen). De frequentie van

Pagina 8 van 15 bevragingen zou volgens de commissie opgevoerd moeten worden. De studenten pleitten er voor om de docenten regelmatig te kunnen evalueren. De commissie stelt vast dat de algemene tevredenheid bij de opleiding 76% bedraagt . Hiermee is ze de grootste stijger binnen de hogeschool. De ingezette verbetertrajecten manifesteren zich in een hogere tevredenheidsscore en komen overeen met de bevindingen van de commissie tijdens het bezoek. Binnen de opleiding zijn ook informele vormen van kwaliteitszorg een belangrijk instrument voor kwaliteitsverbetering. De commissie stelt positief vast dat deze informele kwaliteitszorg hoog is. In de toekomst zal de kwaliteitszorg meer geïntegreerd plaatsvinden met de Provinciale Hogeschool Limburg in de *MAD-faculty*. De eerste stappen hiertoe werden gezet. Er werden nog geen specifieke punten specifiek Productdesign opgenomen

De prioritaire actieplannen bevatten een verbeteringstraject (met actieplan, streefdata en verantwoordelijken) en specificeren het concrete verbeteringsdoel. De terugkoppeling van resultaten en verbeteringsacties kan volgens de commissie structureler. Recent realiseerde de opleiding heel wat verbeteringspunten. De commissie vindt dit positief maar adviseert om prioriteiten te stellen op basis van visie, onderzoek en internationalisering. De opleiding werkte aan een aantal aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie. De aanbeveling om een stage van langer dan 8 weken in te richten en meer samen te werken met andere opleidingen in binnen- en buitenland, worden door deze commissie opnieuw geformuleerd aangezien de opleiding ter zake nog te weinig stappen heeft gezet.

Via verschillende participatieorganen worden studenten betrokken bij het beleid van de hogeschool. Er is een departementale studentenraad, waarvan de samenstelling elk jaar een moeizaam proces is, en op opleidingsniveau een gestructureerd overleg met studentenafgevaardigden in focusgesprekken. Tijdens het bezoek bleek dat de departementale studentenraad niet leeft bij de studenten en één tot twee studenten per opleidingsjaar betrokken zijn bij de focusgesprekken. De focusgroepen zijn volgens de commissie positief maar er kunnen volgens haar meer studenten bij betrokken worden. Naast de formele inspraakorganen waarin het personeel vertegenwoordigd is wordt er gewerkt met ankers uit het departement die het personeel vertegenwoordigen in stuurgroepen. Deze stuurgroepen kunnen specifieke werkgroepen oprichten. Twee- tot driemaal per jaar vindt een personeelsvergadering plaats voor alle medewerkers van het departement. Daarnaast wordt informatie aan het personeel bezorgd via diverse kanalen. Behalve via de alumnibevraging werden afgestudeerden bij de kwaliteitszorg betrokken via een overlegavond, waarop ook het werkveld input kon geven aan de opleiding. De opleiding neemt zich voor om dit frequent te laten gebeuren. Verder is er vooral informeel overleg met het werkveld. Het werkveld en de alumni moeten volgens de commissie meer structureel bij de kwaliteitszorg betrokken worden.

Resultaten

De commissie beoordeelt het facet " Gerealiseerd niveau' als onvoldoende. De commissie meent dat een veralgemeend hoog niveau van masterproeven noodzakelijk is (op academisch en professioneel niveau). Dit is voornamelijk niet het geval. Er zijn grote verschillen. Een aantal eindwerken wint prijzen en onderscheidingen maar veel proeven ontberen wetenschappelijke onderbouwing, reflectie en aanbevelingen voor volgend onderzoek. Het lage niveau van het door de docenten samengestelde lesmateriaal en het tekort aan wetenschappelijk onderzoeksonderwijs reflecteren zich in de eindwerken. De opleiding erkent dat het niveau van de eindwerken verder verhoogd moet worden. De commissie heeft er vertrouwen in dat dit op termijn ook mogelijk is. Uit de alumni-enquête blijkt dat slechts 20% van de bevrageden het niveau van de opleiding voldoende hoog vindt

Pagina 9 van 15 en 35% goed. De commissie stelt wel vast dat werkveld en alumni de competenties en het profiel van de afgestudeerden waarderen. De afgestudeerden zijn sterk in de conceptuele fase maar in het technisch uitwerken zijn ze volgens het werkveld minder sterk. Zij vragen daarom meer aandacht voor basisvaardigheden; de commissie ondersteunt deze vraag. Het werkveld stelt vast dat de afgestudeerden door het brede profiel van de opleiding op zeer diverse plaatsen in het werkveld terechtkomen. Uit de alumni-enquête blijkt dat 56% werkt als ontwerper. Van alle respondenten was 70 % aan het werk, studeerde 10 % verder, is 5 % vrijwillig niet aan het werk en 15 % is werkloos. Gemiddeld vinden de alumni na 5 maanden werk. De opleiding bezorgt de studenten op verschillende manieren informatie over het toekomstige werkveld en biedt na het afstuderen (i.s.m. Flanders DC) de kans om stage te lopen in het buitenland. Jaarlijks doet een aantal afgestudeerden deze stage. Toch moet het resultaat van internationalisering volgens de commissie verhoogd worden, onder meer op het gebied van studenten- en docentenmobiliteit. Zij ondersteunt de voorgenomen acties ter zake.

De commissie stelt vast dat de opleiding een doorstroomanalyse heeft. Zij tracht het rendement te maximaliseren door de studentgerichte aanpak, individuele begeleiding en de faciliteiten rond studiebegeleiding. De slaagcijfers en de gemiddelde studieduur zijn volgens de commissie bemoedigend maar de opleiding dient volgens haar concrete streefcijfers te formuleren. In de masteropleiding slaagt bijna 70 % van de studenten voor meer dan 75 % van de opgenomen studiepunten. Alle masterstudenten behaalden het masterdiploma in twee jaar.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering en weging van de visitatiecommissie voor de score onvoldoende voor het onderwerp 'Resultaten'. Samen met de visitatiecommissie maakt zij een negatieve afweging voor het onderwerp 'Resultaten' omdat er onvoldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en stelt dat: "de opleiding onvoldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen.

De te beperkte voorbereiding op het kunnen formuleren van eigen project- en onderzoeksdoelstellingen, het onvoldoende niveau van het lesmateriaal en het voorlopige tekort aan voldoende academische gerichtheid bij het personeel uit zich in de kwaliteit van de eindwerken. Het niveau van de eindwerken is een dusdanig belangrijk punt dat voor het hele onderwerp 6 een onvoldoende wordt gegeven. Het onderwijsrendement is voldoende, maar wanneer het eindresultaat onvoldoende is, is dat van mineur belang. Bovendien wijst ook het werkveld op het probleem dat sommige studenten, zonder echt het niveau te halen, toch de eindstreep bereiken. Dit wijst erop dat het rendement zelfs een beetje geflatteerd is, gezien ook zij tot de geslaagden behoren.

De commissie heeft kennisgenomen van het feit dat de opleiding onlangs een aantal maatregelen heeft getroffen ten behoeve van het verhogen van het academische niveau van het onderwijs. De commissie meent dat deze in de verdere toekomst tot een voldoende academisch niveau kunnen leiden. Op het moment van beoordelen heeft de opleiding echter onvoldoende potentieel om dit niveau te realiseren voor het einde van het academiseringsproces. De commissie heeft de maatregelen daarom niet meegenomen in de beoordeling."

Om die reden beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp 'Resultaten' dan ook als onvoldoende.

De opleiding formuleerde een uitgebreide commentaar op de eerste terugmelding door de visitatiecommissie en heeft deze verstuurd naar Vlhora. De opleiding stelt dat de 'Reactie

Pagina 10 van 15 van de visitatiecommissie op de opmerkingen' geen antwoord is op hun opmerkingen over de uniciteit van de opleiding, het ontbreken van het vergelijkend perspectief, de academische gerichtheid van het personeel, het kader voor beoordelen van masterproeven in de Kunsten krijgen. Zij stuurde daarom naar de NVAO een samenvatting van haar opmerkingen.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	V
		1.2 domeinspecifieke eisen	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef	V
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	O
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	O	6.1 gerealiseerd niveau	O
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: negatief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	O

Eindoordeel: negatief

6. Academiseringsproces

De NVAO heeft bij de analyse van het opleidingsrapport bijzondere aandacht besteed aan het academiseringsproces. Zij heeft zich meer bepaald de vraag gesteld of de realisaties en plannen, op grond waarvan de commissie haar oordeel vormt, voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleiding dan volledig aan de accreditatiecriteria zal beantwoorden. De NVAO heeft daarbij gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. Samengevat zijn daarbij volgende criteria aan de orde:

- uit de doelstellingen blijkt duidelijk dat een wetenschappelijke oriëntatie wordt beoogd en er worden onderzoekscompetenties verwoord;
- academisering komt aan bod in de inrichting en opzet van het programma, inbedding van het onderwijs in het onderzoek is - ten minste in eerste aanzet - zichtbaar en de plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gerealiseerd;
- een onderzoeksomgeving, die de opleiding ondersteunt en voedt, is in ontwikkeling en de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij het onderzoek;
- het is aannemelijk dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012-2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO stelt vast dat de commissie in datum een opleiding aantroef die pas recent een aantal maatregelen heeft getroffen ten behoeve van het verhogen van het academische niveau van het onderwijs. Daardoor kan de opleiding volgens haar in de verdere toekomst tot een voldoende academisch niveau komen. Op het moment van beoordelen had de opleiding echter onvoldoende potentieel om dit niveau te realiseren voor het einde van het academiseringsproces.

De commissie stelt dat:

- de academische gerichtheid van de docenten op dit moment nog door te weinig docenten gedragen is;
- in de huidige samenstelling de onderwijsstaf onvoldoende capaciteit heeft om de academische leerdoelen adequaat te implementeren;
- de opleiding pas recent begonnen is met het aantrekken van onderzoekers en de wil om de onderzoeksgerichtheid te vergroten, is niet even groot bij alle docenten;

- Pagina 13 van 15 – de wetenschappelijke online artikelen te moeilijk toegankelijk zijn omdat dit enkel kan via de bibliothecaris;
- het niveau van het door de docenten samengestelde lesmateriaal onvoldoende is;
 - de te beperkte voorbereiding op het kunnen formuleren van eigen project- en onderzoeksdoelstellingen, het onvoldoende niveau van het lesmateriaal en het voorlopige tekort aan voldoende academische gerichtheid bij het personeel zich in de kwaliteit van de eindwerken uiten;
 - de behaalde resultaten vooralsnog onvoldoende aansluiten bij de beoogde onderzoekscompetenties.

Hierdoor is voldoende aannemelijk gemaakt dat de opleiding in 2012-2013 niet aan de academiseringsdoelstellingen zal beantwoorden. Verder onderschrijft de NVAO de verdere aanbevelingen vanwege de commissie rond het academiseringsproces, in het bijzonder het advies om:

- het ambitieniveau van de competentielijst realistischer te formuleren;
- een visie omtrent de rol van onderzoek in het onderwijs, te ontwikkelen die door het gehele onderwijsteam wordt gedragen;
- het aanbod van elektronische tijdschriften uit te breiden en de toegang te vergemakkelijken;
- meer aandacht te besteden aan informatievaardigheden, zoals de bronvermelding, om de kwaliteit van de cursussen te verbeteren;
- de aanpassingen nodig om het onderwijs op een academisch niveau te brengen te realiseren;
- academisch gevormde docenten met onderzoekservaring in een relevant onderzoeksdomein in coherentie met de vier onderzoeksgroepen te recruteran;
- een navormingsplan op te stellen dat gericht is op de toekomstige noden en dat past bij de opleidingsvisie.

betreffende de accreditatie van de Master of Arts in het productdesign (master) van de Katholieke Hogeschool Limburg

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met negatief eindoordeel voor de opleiding Master of Arts in het productdesign (master) van de Katholieke Hogeschool Limburg goedgekeurd en wordt de opleiding niet geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Genk wordt georganiseerd.

Overeenkomstig artikel 56 van voornoemd decreet van 4 april 2003 heeft dit besluit tot gevolg dat de opleiding vanaf het academiejaar 2013-2014 niet meer kan worden ingericht en dat de graad van Master niet meer kan worden uitgereikt, onverminderd de mogelijkheden om bij de Vlaamse regering een georganiseerd beroep in te stellen (artikel 60quater van het decreet van 4 april 2003) of om een tijdelijke erkenning aan te vragen (artikel 60bis van het decreet van 4 april 2003).

Den Haag, 28 november 2012

Voor de NVAO,

Lucien Bollaert
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport –en besluit

– naam instelling	Katholieke Hogeschool Limburg
– adres instelling:	Campus Diepenbeek Agoralaan gebouw B Bus 1 B-3590 DIEPENBEEK BELGIË
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Master of Arts in het productdesign
– niveau en oriëntatie	master
– studieomvang	120 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	n.v.t.
– studietraject voor werkstudenten:	n.v.t.
– vestiging opleiding	Genk
– onderwijstaal	Nederlands
– studiegebied	Audiovisuele en beeldende kunst
– bijkomende titel	geen